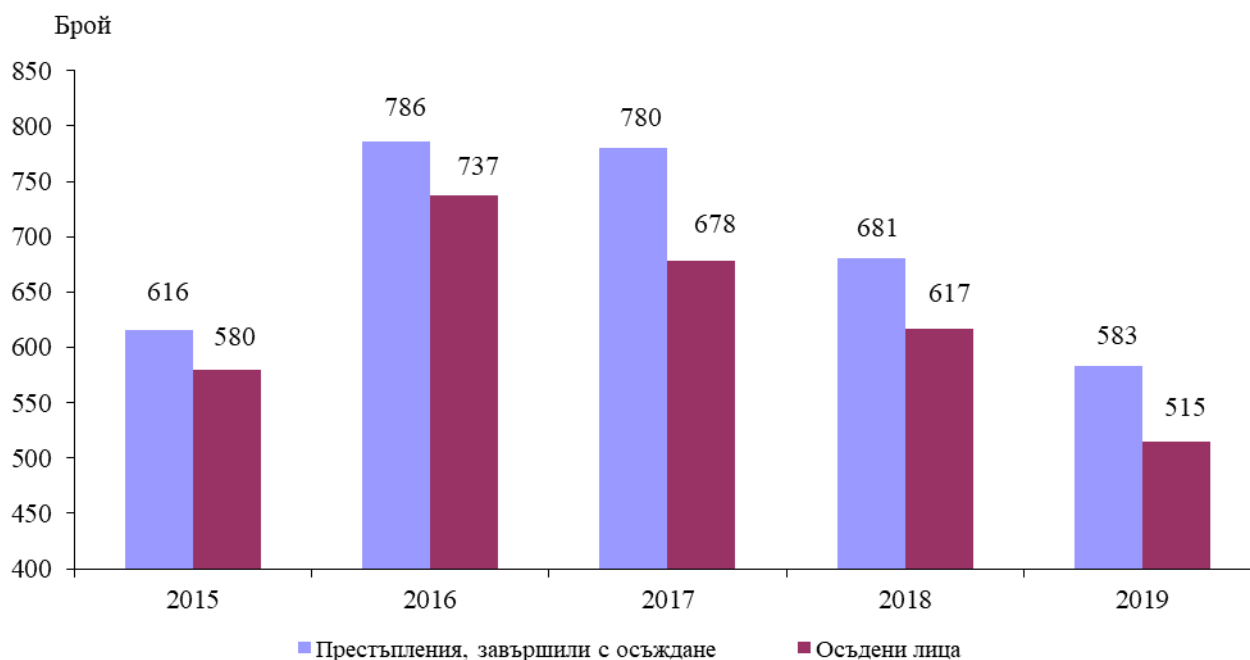

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

През 2019 г. в област Шумен са приключили делата за 755 извършени **престъпления**. Делата за 257 от тях са завършили с ефективни осъдителни присъди, за 326 престъпления - с условно осъждане, за 9 престъпления - с оправдаване, за 4 - с прекратяване, а за 159 - с освобождаване от наказание. В сравнение с 2018 г. броят на делата за извършени престъпления намалява с 12.5%.

С осъдителни присъди (ефективни и условни) са приключили делата за 583 извършени престъпления, което е с 14.4% по-малко спрямо 2018 г.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през периода 2015 - 2019 година в област Шумен

През 2019 г. броят на **обвиняемите лица** е 689, с 13.1% по-малко спрямо 2018 година. От тях:

- ефективна осъдителна присъда са получили 216 лица (31.4% от общия брой на обвиняемите);
- условно осъдени са 299 лица, или 43.4% от общия брой на обвиняемите;
- освободени от наказателна отговорност са 164 лица (23.8%);
- оправдани са 7 лица (1.0%);
- на 3 лица (0.4%) делата са прекратени.

Броят на **осъдените лица с влезли в сила присъди** през 2019 г. е 515, което е със 102 лица, или с 16.5% по-малко в сравнение с 2018 година. От тях 448 лица са осъдени за извършването на едно престъпление, 58 - за две престъпления, а 9 - за три и повече престъпления.

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления

Общопасни престъпления¹

През 2019 г. в област Шумен най-голям е броят и съответно относителният дял на **общопасните престъпления** - 314 (309 през 2018 г.), или 53.9% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Осъдени са 276 лица (283 през 2018 г.), или 53.6% от всички осъдени лица в областта. Сред общопасните престъпления най-разпространени са:

- престъпленията по транспорта и съобщенията - 269 на брой, с 237 осъдени лица;
- престъпленията свързани с наркотици - 26 на брой, с 22 осъдени лица;
- престъпленията, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства - 13 на брой, с 13 осъдени лица.

Престъпления против собствеността²

През 2019 г. в област Шумен с осъждане са завършили 105 **престъпления против собствеността**, или 18.0% от общия брой на престъпленията, завършили с осъдителна присъда. Лицата, осъдени за тези престъпления, са 105, или 20.4% от общия брой на осъдените. В сравнение с 2018 г. наказаните престъпления против собствеността намаляват с 19.8%, а осъдените лица с 22.8%. Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са:

- кражбите на имущество - 70 престъпления, със 76 осъдени лица;
- измама - 16 престъпления, с 14 осъдени лица;
- унищожаване и повреждане на имущество - 8 престъпления, с 5 осъдени лица;
- грабеж - 4 престъпления, с 4 осъдени лица.

Престъпления против личността³

В област Шумен **престъпленията против личността**, завършили с осъждане през 2019 г. са 49 (61 през 2018 г.), или 8.4% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 38 (39 през 2018 г.) или 7.4% от общия брой. Спрямо 2018 г. е регистрирано намаление на престъпленията против личността с 19.7% и осъдените за този вид престъпления - с 2.6%.

Сред престъпленията против личността с най-голям брой са:

- нанесените телесни повреди - 19 престъпления, с 18 осъдени лица;
- разврат - 10 престъпления, със 7 осъдени лица;
- принуда - 9 престъпления, с 4 осъдени лица.

Документни престъпления

През 2019 г. в съдилищата в област Шумен с осъждане са завършили делата за 32 извършени **документни престъпления**. За този вид престъпления са осъдени 28 лица. Спрямо 2018 г. е

¹Включват престъпления, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използването на атомната енергия за мирни цели и други.

²Престъпленията против собствеността включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

³Включват убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

регистрирано увеличение на документните престъпления с 3.2% и осъдените за този вид престъпления - със 7.7%.

Престъпления против стопанството¹

В област Шумен престъпленията против стопанството, завършили с осъждане през 2019 г., са 26 (88 през 2018 г.), или 4.5% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 23 (85 през 2018 г.), или 4.5% от общия брой. Спрямо 2018 г. е регистрирано намаление на престъпленията против стопанството със 70.5% и осъдените за този вид престъпления - със 72.9%.

Сред престъпленията против стопанството с най-голям брой са престъпленията в отделни стопански отрасли, където с осъдителна присъда са завършили делата за 18 престъпления и броят на осъдените лица е 18.

Други видове престъпления

В област Шумен, сред другите видове престъпления, завършили с осъждане през 2019 година, са:

- **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции** - за 26 престъпления са осъдени 16 лица;
- **престъпления против реда и общественото спокойствие** - за 13 престъпления са осъдени 13 лица;
- **престъпления против брака, семейството и младежта** - 11, с 10 осъдени лица.

Наказани са и извършителите на престъпления против: правата на гражданите; финансовата, данъчната и осигурителната система.

Осъдени лица по пол и възраст

През 2019 г. в област Шумен броят на осъдените мъже е 490 (95.1%), а на осъдените жени - 25 (4.9%).

С най-висок брой и относителен дял са осъдените лица във възрастовата група 30 - 39 години (128 лица, 24.9% от общия брой на осъдените), 18 - 24 години (107 лица, 20.8% от общия брой на осъдените) и 40 - 49 години - 106 лица (20.6% от общия брой на осъдените). В структурата на осъдените лица най-малки са броят и дялът на лицата на възраст над 60 години - 26 лица (5.0%) и непълнолетните от 14 до 17 години - 22 лица (4.3%).

Осъдени лица по наложени наказания

В област Шумен в структурата на осъдените по наложени наказания най-голям е броят и относителният дял на лишените от свобода. През 2019 г. те са 392 (76.1% от общия брой на осъдените лица). От лишените от свобода най-голям е броят и дялът на осъдените на лишаване от свобода до шест месеца - 252 лица (64.3% от всички лишени от свобода) и от шест месеца до една година - 80 лица (20.4%). Наказанието „пробация“ е наложено на 83 лица (16.1% от осъдените лица), „глоба“ - на 35 лица (6.8%), а „обществено порицание“ - на 5 лица (1.0%).

¹ В престъпленията против стопанството се включват: общи стопански престъпления, престъпления против кредиторите и в отделни стопански отрасли, против митническия режим и против паричната и кредитната система.

Методологични бележки

Статистическите данни за престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица с влезли в сила присъди са на базата на годишни данни, получавани от окръжните, районните и военните съдилища и от Специализирания наказателен съд.

Обект на наблюдение е дейността на районните и окръжните съдилища по наказателните дела от общ, частен и административен характер. От 1998 г. е включена и информация за дейността на военните съдилища, а от 2012 г. - и на Специализирания наказателен съд. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

Единици на наблюдение са престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица с влезли в сила присъди.

В броя на престъпленията и осъдените лица за дадена отчетна година се включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година.

В броя на обвиняемите лица се включват осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица на някакво наказание, включително и условно осъдените.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са навършилите 14 години, но ненавършили 18 години лица.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно член 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост може да извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Данните за престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица са получени на основата на информация от изследвания на Националния статистически институт и данни от административен източник - Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Повече информация и данни от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ са достъпни на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“ и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).